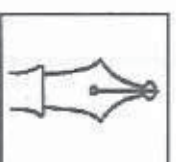
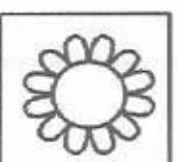


België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573



erica

driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w



**Thomassen Leo - Cuppens
Reinhilde**

Velmerlaan 12
3806 Veilm - St. Truiden

september 2005

dit is nummer 3
van de 33ste
jaargang

verantwoordelijke uitgever:
T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)

Voorzitter: Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
e-mail : leo.reinhilde@skynet.be

Secretaris: Marcel Lemmens
Hoefstadstraat 84
3600 Genk
Tel : 089/356057
e-mail : marcel.lemmens@skynet.be

CVN-Limburg: Petra Haesen
Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
cvn_limburg@hotmail.com

Natuur-Informatie-Punt (NIP) 011265486
NIP.limburg@tijd.com

Tijdschrift Erica

Samenstelling:
Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
Theo.Dreesen@tiscali.be

Ledenadministratie :
Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:
7€ te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

ZOTTE MORGEN

Zjef Vanuytsel

de nacht sluipt weg de lucht verbleekt
de schimmen vluchten zwigend
en aan de verre horizon
begint de zon te stijgen
en daar trekt uit de nevel op
de klaarte van de dageraad
met in zijn schoot geborgen
de zotte morgen

de stad ontwaakt de eerste trein
breekt door de stilte en op zijn
signaal begint de wildedans der dwazen
de mens kruipt uit zijn ledikant
denkt aan zijn werk en met zijn krant
ijlt hij nog halfslaperig door de straten
de wereld herneemt zijn zotte zorgen
het ritme van de zotte morgen

nu kleurt de einder rood en valt
de kou zacht door de namen
de stilte vlucht voor al't lawaai
dat opstijgt uit de straten
en daar is dan de morgen weer
een schaterlach en elke keer
verdrijft hij zonder schromen
de nacht de dromen

de stad wordt wild en auto's razen
door zijn poorten en de laatste
rust wordt uit zijn schuilhoek gedreven
vogels vluchten vol verdriet
uit zijn torens want hun lied
wordt nu door niemand meer begrepen
mensen lopen naast elkaar
een verre groet een stil gebaar
want alles wordt nu door de tijd gemeten
de wereld herneemt zijn zotte morgen
het ritme van de zotte morgen

maar 't land zelf slaapt zijn roes nog uit
diep onder 't loof verschoen
hier komt geen mens of geen geluid
d'oneindige rust verstoren
terwijl de stad nu raast en schreeuwt
de morgen zijn bevelen geeft
wordt hier bij 't ochtendglorien
de dag geboren

en ook de kinderen en de dwazen
blijven tussen de rozen slapen
ver en veilig geborgen
voor het ritme van de zotte morgen

Een tijd geleden las ik in de krant dat de criminaliteit in ons land gedaald is en dat is goed nieuws. Maar in grote letters stond niet dat de milieuovertreddingen toegenomen zijn.

Sluikstorten is zo een milieuovertredding die zich uitbreidt. Tot mijn enorme ergernis stel ik ook welkelijks vast dat er gestort wordt in de holle wegen van Haspengouw. Iedereen weet dat de holle wegen belangrijke biotopen zijn van de natuurlijke rijkdom van Haspengouw, menig natuurgids heeft er een biotoopstudie aan gewijd.

Het fietsrouthenetwerk Haspengouw maakt dankbaar gebruik van de holle wegen om de fietsroeristen, ook van buiten Limburg naar onze streken te lokken. Ik laat mij toch niet verleiden om de schuld van het sluikstorten toe te schrijven aan de fietsers. Wij vinden inderdaad wel blijkes en plastiek flessen, maar het gaat dikwijls om grof afval. Ganse plastiek zakken met wegwerpluiers van een gekend merk laten na een jaar nog altijd hun sporen achter, puin van afbraak, oud meubilair, toch allemaal afval dat naar een containerpark kan gebracht worden.

Waarom wordt er dan illegaal gestort? Wellicht omwille van de prijs die moet betaald worden voor een milieuvriendelijke afvalverwijdering maar blijkaar is niet iedereen bereid deze te betalen.

Er zal nog meer moeten betaald worden dan dat: wij zijn op verlof geweest, dat moet, want anders kunnen wij niet vertellen hoe ver we wel geweest zijn en laten zien hoe bruin we zijn. Wij zullen één van deze weken een voortraad brandstof moeten indoen voor de winter en die kost heel wat meer dan bij de vorige tankbeurt.

Wij zouden nog veel kunnen opsommen waarvoor het geld beter besteed is dan aan een containerpark.

De oorzaak van dit alles is dat wij nog steeds op te grote voet leven. De consumptie- en daarbij horende wegwerpmatschappij is nog in de mode, onze ecologische voetafdruk is veel te groot.

Eigenlijk was ik begonnen met de milieuovertreddingen en daarmee beland op het fietsrouthenetwerk, de joker in het kaartspel van Limburg. Limburg heeft duidelijk de kaart getrokken van het toerisme en hopelijk zal dat lukken maar dan moeten wij met zijn allen ervoor zorgen dat wij de mensen in een proper huis ontvangen. De aantrekkingskracht van Limburg, dus ook het succes van het toerisme licht in de natuur. Wij moeten ervoor zorgen dat de natuur niet het slachtoffer wordt van zijn succes.

De natuurgidsen zijn de apostelen om deze boodschap uit te dragen en zich in te zetten voor het behoud en het herstel van de natuur. Natuurbehoud gaat niet louter over planten en dieren.

Zorgen voor natuur, lezen wij in het Natuurrapport Vlaanderen 2005, is ook zorgen voor het welzijn van mensen en de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen.

Het komt er op aan om nu mensen en middelen te mobiliseren.

Leo

Wij gedenken.....



Op 26 mei 11 overleed te Hasselt Anne-Marie Moons.
Zij was natuurgids sinds 1984. Zij werd 74 jaar.
Namens de Werkgroep betuigen we aan de familie
onze oprechte deelneming.

~~~~~ Indien je weet of hoort dat er een natuurgids komt te overlijden of overleden is, wil je dan a.u.b. de redactie of het NIP hiervan op de hoogte brengen? Op die manier kunnen we onze gidseninformatie op de juiste stand houden. Dank! ~~~~~



## Veldgidsen voor paddestoelen

**V**oor een beginnende liefhebber in de studie van de paddestoelen is het van groot belang om te kunnen beschikken over een goede veldgids. Goede gidsen in het Nederlandse taalgebied liggen niet voor het oprapen. Wij zijn gaan zoeken naar recensies over dit onderwerp. Hieronder vindt u er enkele.

De eerste reeks is van de hand van Adri de Groot. Deze man is mij sinds enkel jaren bekend als een ervaren en deskundige waarnemer, en als de auteur van de 'Vogeldagboeken'. Adri de Groot is een journalist op rust, die vlak bij enkele natuurgebieden in de buurt van het Nederlandse Leiden woont. Van zijn dagelijkse waarnemingen brengt hij in zijn dagboek enkele malen per week verslag uit. Bij zijn teksten behoren schitterende natuurfoto's, voornamelijk van vogels, die hij zelf maakt met 'digiscoping', een systeem dat gebruik maakt van de combinatie telescoop plus digitale camera. Op zijn website <http://www.vogeldagboek.nl> wordt de techniek uitgelegd. Men kan zich op deze website ook abonneren op het dagboek, dat men (gratis) enkele keren per week toegestuurd krijgt. Een aanrader!

In zijn dagboek bespreekt hij ook vaak nieuwe gepubliceerde veldgidsen. Omdat deze man met zijn enorme ervaring en kennis van de natuur de aangewezen man is om een nieuwe uitgave met kennis van zaken te beoordelen, hebben we met hem contact opgenomen en kregen we de toelating om de recensies die we voor ons nuttig vonden, te publiceren,, uiteraard met bronvermelding. Hier krijgt u er enkele.

### Geïllustreerde Paddestoelen Encyclopedie

Meer dan 750 kleurenfoto's en beschrijvingen van paddestoelen

**Schrijver (en meeste foto's)**

Gerrit J. Keizer

**Uitgave**

Rebo Productions, Lisse

5e druk 2003, 288 pagina's

17 x 24 cm, harde omslag

ISBN 90 366 1072 9

**Prijs € 9,95**

### Bespreking



Paddestoelen hebben iets geheimzinnigs en daardoor fascinerends. Ze groeien in de meest uiteenlopende gedaantes op de meest gekke plekken, vaak in een wat vochtige, donkere omgeving. De afgelopen tijd heb ik veel paddestoelen gezien. Met hulp van deskundigen heb ik de meeste kunnen determineren, maar soms werd ik ook wel tot wanhoop gedreven: wat zou dat nou weer zijn? En thuis in mijn (al behoorlijk oudere) paddestoelenboeken kwam ik er niet goed uit. Nou, dat is op zich helemaal niet zo gek, want ons land telt meer dan vierduizend soorten en ongeveer de helft daarvan is slechts onder een microscoop of met gespecialiseerde boeken in de hand op naam te brengen. En bij de andere heb je vaak niet alleen je ogen nodig, maar ook je tong en je neus.

Als ik aan paddestoelendeskundigen vroeg wat een goed boek is om paddestoelen te determineren, kreeg ik regelmatig te horen: het boek van Gerrit Keizer. Dit jaar is de vijfde druk verschenen van zijn Geïllustreerde Paddestoelen Encyclopedie. Die illustraties zijn honderden mooie en vooral duidelijke foto's.

Ik heb de proef op de som genomen en mijn eigen foto's vergeleken met die in het boek. Bijvoorbeeld die van de paarse korstzwam. In enkele andere boeken had ik tevergeefs gezocht naar die paarse gekleurde zwam, in deze encyclopedie stond hij precies zoals ik hem gezien had. Dat geldt ook voor andere paddestoelen, de foto's zijn echt prachtig en vergemakkelijken de herkenning. Bij elk van de ruim zeventienhonderd beschreven en gefotografeerde soorten staat, in een beknopte vorm, essentiële informatie over vorm, kleur, geur, de hoed, voorkomen enz.

De inleidende pagina's in dit boek over paddestoelen en zwammen zijn erg leerzaam. Bovendien worden niet altijd even makkelijke begrippen (wat bijvoorbeeld te denken van 'peritheciën in stroma'?) met veel foto's toegelicht.



## Samenvatting

Niet alleen om paddestoelen te determineren is dit een uitstekend geschikt boek (bovendien voor een schappelijke prijs). Het is ook een boek met fraaie foto's, een genot om in te bladeren en je erover te verwonderen wat een fantastische veelvormigheid de natuur produceert.

17 november 2003 © Adri de Groot

## ANWB Natuurgids Paddestoelen van Europa

observeren \* herkennen \* beschermen

Schrijver ADAC,  
München

Vertaling en bewerking  
drs. Peter Heukels

### Uitgave

ANWB, Den Haag

2000, 192 pagina's, 12 x 22  
cm

ISBN 90 18 01046 4

Prijs € 13,95



### Bespreking

Paddestoelen zijn vaak heel lastig te determineren natuurverschijnselen. Er is een enorme verscheidenheid aan soorten, bovendien lijken sommige zwammen zo op elkaar dat je alleen onder een microscoop het verschil kan bespeuren. Verder zien ze er bijna nooit zo (mooi) uit als ze in boeken staan afgebeeld, vaak zijn ze vochtig of al wat aan het afsterven.

Er zijn boeken waarin vrijwel alle paddestoelen staan afgebeeld, soms met de stelen en de onderkant van de hoeden. ANWB's Paddestoelen van Europa is niet zo gedetailleerd, dat past niet in de formule van deze serie natuurgidsen.

Van 160 algemeen in Europa voorkomende soorten zijn (heel mooie) foto's en beschrijvingen opgenomen, van nog eens 165 gelijkende zwammen worden extra gegevens vermeld. Al met al voldoende voor het herkennen van de meest voorkomende paddestoelen, een handige veldgids.

In het boek staan instructieve verhalen over de bouw van paddestoelen (buisjes- en plaatjeszwammen), over verschillende hoedvormen, buisjes en plaatjes, over de stelen, over de levenswijze van paddestoelen en uiteraard over hun giftigheid. Makkelijk zijn de 'kenmerkentips' waardoor je snel de specifieke eigenschappen van een paddestoel kan onderscheiden.

Ook in deze ANWB-gids een indeling volgens een kleurencode: de groen gemerkte pagina's gaan over gesteelde buisjeszwammen, blauw voor plaatjeszwammen met geringde steel, geel voor plaatjeszwammen met ongeringde steel en rood voor de overige zwammen.

### Samenvatting

Paddestoelen van Europa is een zakgids met mooie foto's voor de determinatie van de meest voorkomende zwammen, met tal van handige tips voor de herkenning.

11 maart 2004 © Adri de Groot

## Nog meer recensies

We vonden ook een summierende boekbespreking van enkele andere paddestoelengidsen op het net. Ze zijn van de hand van Machiel E. Noordeloos, die een doctoraal behaalde in de mycologie en die via zijn website

<http://www.entoloma.nl/html/nederlands.html> de studie van paddestoelen wil stimuleren. Deze website is bedoeld zowel voor beginners als voor gevorderden in de mycologiestudie. Je vindt er o.a. ook de teksten van zijn colleges over



mycologie die hij geeft aan studenten biologie. Zo staat er bij voorbeeld een interessante en begrijpelijke tekst over de verspreiding van de sporen. Ideaal voor wie iets meer wil weten over paddestoelen.



De Nederlandstrailige markt kent helaas weinig of geen originele paddenstoelenboeken. De meeste zijn vertaald en soms ook voor de Nederlandse markt bewerkt. Het hangt dan ook sterk van de deskundigheid van de vertaler af of het boek de juiste en volledige informatie geeft.

Een paar bruikbare boeken wil ik hier noemen:

**R. Philips: Paddestoelen van West Europa.**

Spectrum natuurgidsen.

Goede afbeeldingen, tekst helaas iets verouderd omdat sinds het verschijnen van de eerste druk (1981) veel meer informatie beschikbaar is gekomen over de verspreiding en ecologie van veel soorten. Ook zijn niet alle Nederlandse namen vermeld

**Gerrit J. Keizer: Paddestoelen Encyclopedie.**

Rebo Productions.

Het enige origineel Nederlandse boek in dit lijstje. Bevat een schat aan up-to-date informatie. Bovendien is het een goedkoop boek. Aan te raden!

**Ewald Gerhardt: De grote paddestoelengids voor onderweg.**  
Triton.

De meest uitgebreide gids, met meer dan 1200 afgebeelde soorten. Helaas is de bewerking voor Nederland wat gebrekkig. Wel zijn de meeste Nederlandse namen vermeld.

**M. Lange: Elseviers Paddestoelengids.**

Elsevier.

Een buitenbeentje in de lijst. Geen foto's, maar goede aquarellen. Een heel instructief boekje, met mooie plaatjes. Generaties liefhebbers hebben hiermee hun soorten geleerd. Waarschijnlijk alleen nog antiquarisch te verkrijgen.

### Activiteiten met paddestoelen als onderwerp in dit najaar

|                        |                              |                                      |
|------------------------|------------------------------|--------------------------------------|
| Donderdag 15 september | 19h30 Groene Huis            | Determinatieavond                    |
| Zaterdag 17 september  | 9h00 Parking Hoefaert        | Gidsen: H. Vanderlinden, L. Leaerts  |
|                        | 13h30 Kerk Munsterbilzen     |                                      |
| Zondag 25 september    | 9h00 Carpool Diepenbeek      | Gidsen: H. Vanderlinden, R. Boeykens |
|                        | 13h30 Kerk Zammelen          |                                      |
| Donderdag 29 september | 19h30 Groene Huis            | Determinatieavond                    |
| Zondag 2 oktober       | 9h00 Parking Holsteenhoeve   | Gids: Gut Tilkin                     |
| Zaterdag 8 oktober     | 9h00 Parking Hengelhoef      | Gids: Jan Cornelis                   |
|                        | 13h30 Hoeve Jan Kelchterhoef |                                      |





## Achteraf bekeken

### Terugblik: Gluren bij de Buren.

Op het kerkplein van een zonnig Maasmechelen stond ondergetekende op vrijdagmorgen 10 juni een croissantje te verorberen samen met een aantal bekende en onbekende nieuwsgierigen die ingingen op de uitnodiging Gluren bij de Buren. Enkele weken voordien was een prachtige uitnodiging in de bus gevallen voor een nieuw en origineel initiatief uitgewerkt door de diverse Limburgse natuurverenigingen en de Boerenbond. Het doel was boeren en natuurbeschermers dichterbij elkaar te brengen, ze te laten kennis maken met ieders interesse, een aantal vooroordelen die beide partijen tegenover elkaar hebben te ontkrachten en vooral een dialoog op gang te brengen.

De uitwerking en invulling van de dag was perfect. Op diverse plaatsen in Limburg vertrokken bussen met zowel boeren als natuurbeschermers aan boord. In Maasmechelen vertrok het 'Maasbuske' zoals de busbegeleider Lambert Schoenmaekers onze bus noemde omdat wij de kleinste groep waren van de in totaal meer dan 350 deelnemers.

In de ochtend maakte wij onder een stralende lentezon kennis met een nieuw en ecologisch beheerd natuurgebiedje op de Maasoeveren in Leut onder leiding van de heer Keyers van de Stichting Limburgs Landschap. Iedereen stond vol bewondering voor de natuurlijke bloemenpracht in de bermen, als gevolg van een doordacht ecologisch beheer.

Dan ging het richting Geistingen naar het gemengd boerenbedrijf van de heer en mevrouw Henkens. Iedereen keek zijn ogen uit naar de volautomatisch, computergestuurde melkrobot die niet alleen de koeien melkt, maar ook iedere koe herkende, de melk onderzocht, de gegeven hoeveelheid controleerde en alle gegevens opslaat in een computer. Bij de minste onraad, bv. als een koe op een dag te weinig naar de melkrobot komt, of er een menselijke tussenkomst

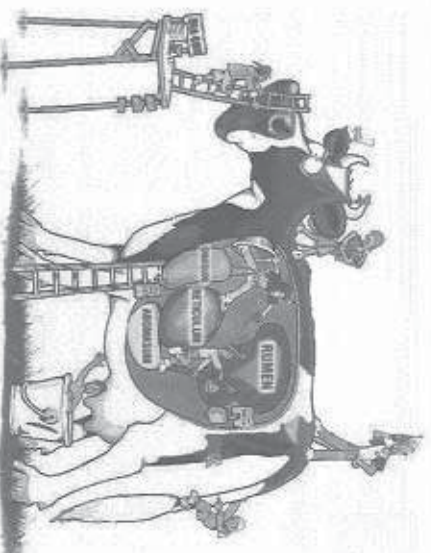
vereist is, verwittigt de robot de boer via een GSM signaal.

Naast de melkveebedrijvigheid is de vrouw des huizes aspergeteler. We kregen er uitleg over alles en nog wat er komt kijken bij de aspergeteel, de werking, de distributie en ... we werden getrakteerd op een overheerlijke aspergeproeverij met een aspergeroomsoepje, aspergepunten met gerookte zalm, een aspergevoorgerechtje met mandarijn, ...

Dan ging het richting Alden Biezen voor een Breugelbuffet, gevolgd door een gemodereerd panelgesprek tussen vertegenwoordigers van de verschillende natuurverenigingen en de boerenbond. Ik denk dat de meeste onder de deelnemers hier wel een pittiger debat verwacht hadden. Tot slot onderstreepte Minister Kris Peeters het belang van een dialoog tussen de aanwezige partijen.

Na een geslaagde afscheidsreceptie vertrokken alle bussen terug naar hun vertrekplaats. In Maasmechelen en namen wij hartelijk afscheid van elkaar, vurig hopen op een vervolg van dit geslaagde initiatief want in onze bus was er inderdaad meer begrip gegroeid voor en tussen de boeren en de natuurbeschermers.

Marleen



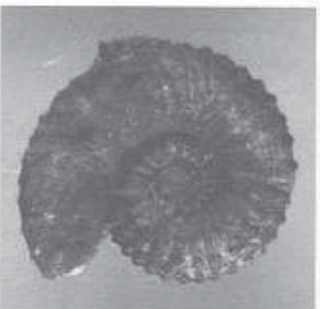


## Terugblik: geologische excursie van de Likona Werkgroep Geologie.

Vrijdagmorgen 17 juni verzamelden dertien leden van de Likona Werkgroep geologie aan de carpoolparking in Diepenbeek om samen naar de Gaumestreek in het uiterst zuidelijke puntje van België te trekken voor de jaarlijkse excursiedagen.

Het onderwerp van de 2005 excursie was : "Het typische Gaumelandschap en zijn gesteenten". Een aantal van deze gesteenten vinden wij terug als afzettingsspuin op het Kempisch plateau.

Twee gezellige vakantiehuisjes aan de oevers van de Semois, -een Semois die bukte van de waterranonkel-, in het gezellig Laiche bij Florenville was onze uitvalsbasis. Na een eerste aperitiefje onder de vorm van streekeigen bioappelsap, ons aangeboden door de huiseigenares verkenden we het landschap aan het hooggelegen uitkijkpunt in Chassepierre. Roland en Alida leerden ons wat cuesta's zijn en hoe ze ontstaan en welke gesteenten we in deze streek zouden aantreffen. In de eerste groeve, leerden we niet alleen hoe de geoloranje kalkzandsteen uit de formatie van Luxemburg ontstond en het ontgonnen werd voor de plaatselijke woningbouw maar vingen enkel handgears onder ons ook een zonnende hazelworm. In het centrum van Chassepierre, naast de kerk, is er een mooie ontsluiting Cron, een plaatselijke tufsteensoort en ontdekten we molenstenen uit Meulièresteen. Na de picknick en een filse wandeling genoten wij op het terras van het plaatselijke restaurant van een heerlijke verfrissende pint. Daarna trokken wij naar een nog actieve uitbating van kalkzandsteen. Het gesteende is gekend voor de talrijke fossielen die erin voorkomen. Dit was dus het onderwerp van deze uitstap en daadwerkelijk na enig zoeken vond Roland tussen de steenaal een prachtige ammoniet ter grootte van een uit de kluiten gewassen boerenbrood. Na



bewondering en vele foto's lieten we de ammoniet – onze leuze indachtig : 'kijken en kleien mag maar meepakken niet' - ter laatste ingebed, in zijn moedergesteente, achter. Bezweet, bestoft en dorstig togen we terug

naar Laiche. Na een deugddoende douche diende Yvette, die jarig was, in de tuin een reuzenpan spaghetti\* op voorzien van het nodige gerste- en druivennat, door Marleen aangeboden, ook al wegens een verjaardag.

Het werd een zwoele, gezellige avond waarbij de jarigen zelfs een natte waterranonkelkroon opgezet kregen.

De volgende ochtend, alweer op het tuinteras, ontvouwde Roland de plannen voor de komende dag. In de voormiddag stonden wij vol bewondering voor een prachtige geologische discordantie en vonden wij het zeldzame kersantiet. Na een prachtige natuurwandeling bereikten wij de voet van de Roche à l'Appel in Munro waar er op een open plek in het bos gepicknickt werd. De dames hadden nog een extraatje voorzien onder de vorm van een Griekse salade. In de koffer van Peter's wagen deed een plasticen kinderbadje volgestouwd met koellementen dienst als een reuzefrigobox en dat was nodig bij een hitte van 27° en meer.

Na een stevige klim bereikte ons gezelschap in de namiddag de top van de Roche à l'Appel een geologische bijzonderheid waar de oudste gesteenten aan de top liggen. Roland legde ons uit hoe deze zeer oude conglomeraten door de verschillende aardplooingen en onder invloed van verschillende andere geologische druk- en verschuivingsfenomenen bovenaan zijn komen te liggen.

De tweede dag werd afgesloten met een streekmenu in het plaatselijke restaurant van Chassepierre.

Na het zondags opluchtontbijt werden de eerste digitale foto's vertoond waarop we naar Orval trokken voor een bezoek aan de Abdij met uiteraard een uitgebreide degustatie van het overheerlijke abdijbier. Na de lunch namen we afscheid niet zonder al plannen gemaakt te hebben voor de excursie van volgend jaar.

En op maandagmorgen .... regende ... het in alle mailboxen nostalgische terugblikken op de afgelopen excursie. Deze zal altijd als de 'Knolselder excursie' in de breinijes van de geologieliefhebbers gegrift blijven.

Marleen

PS: In en goede spaghetti'saus is knolselder onmisbaar, en waar dat al allemaal niet goed voor is!





*Half augustus verscheen LIKONA jaarboek 2004, een publicatie die een overzicht geeft wat er in het vorige jaar in Limburg op natuurgebied bestudeerd en gepubliceerd werd. Ook dit jaar is het weer een fraai kijk-en leesboek geworden, dat past in de rij van zijn 13 voorgangers.*

**Z**oals de vorige uitgaven bestaat het werk uit 3 welafgeijnde delen: het eerste deel omvat 8 bijdragen over een specifiek aspect van de Limburgse natuur, het tweede deel is een commentariseerd literatuuroverzicht van alles wat er in het voorbije jaar over Limburgs groen gepubliceerd werd, het derde deel is een overzicht van de activiteiten van de verschillende werkgroepen in het voorbije jaar. De 8 artikels van het eerste deel vormen de hoofdmoot van het boek..

In het eerste artikel, "**de Grensmaas op goede weg?**" wordt nagegaan welke gevolgen de pilootprojecten van de laatste jaren hadden op de natuurontwikkeling van de winterbedding van de Maas. Het is een vrij technisch artikel dat voornamelijk door de kenner ten volle zal gewaardeerd worden.

Een andere bijdrage die opvalt door zijn vlotte lees- en verstaanbaarheid is deze over **de insecten in de vallei van de Zwarte Beek**. De tekst leest als een documentaire van National Geographic: hoe een veldstudie naar dagvlinders een schat aan waarnemingen opleverde van andere en zeldzame insecten: bijen, mieren, lieveheersbeestjes, nachtvlinders, boktorren en dazen. Een schitterend geschreven verhaal dat voor mij in dit boek de beste –met stip- bijdrage is.

Een goede tweede is het artikel: "**Boktorren in Limburg**". Het is vlot geschreven en begrijpbaar voor natuurminnende leken. Uit het artikel blijkt vooral een gebrek aan provinciedekkende waarnemingen, zodat men na lezing de neiging krijgt zich onmiddellijk te verdiepen in dit onderwerp en om maar meteen naar het vangnetje te grijpen of om vermolmd hout te gaan onderzoeken op kevers.

Twee bijdragen, deze over **de Knoiflookpad** (12 waarnemingen in 4 gebieden) en **de Hazelmuis** (3 waarnemingen in 2004), hebben het voornamelijk over extreme zeldzaamheden in onze provincie en over de grote bedreiging en de weinig geschikte biotopen voor beide soorten. Hoewel de schrijver vermeldt dat de hazelmuis gemakkelijk te determineren is, ontbreekt er een foto van het beestje bij het artikel. Het "**Habitatgebruik van Kroeskarpers en Zeelt**" is een vrij technische maar toch boeiende studie, waarbij de leefgewoontes van 2 vissoorten via ingeplante zenderjies gevolgd worden. Eén gegeven in het artikel heeft me geïmponeerd: dat de geurstoffen door predatoren afgegeven, kunnen zorgen voor permanente lichaamswijzigingen (hoge rug) bij de mogelijke prooi.

De bijdrage over de invloed van **beheerswerken op het voorkomen van orchideeën** in de Voerstreek verhaalt de zoektocht met vallen en opstaan om de juiste ingrepen te vinden om bepaalde soorten orchideeën te bevoorraden. Het blijkt ook dat deze ingrepen dan weer nadelig zijn voor andere soorten. Het stelt m.i. het nut van menselijke ingrepen in de natuur een beetje in vraag en het eindresultaat zal steeds moeten geëvalueerd worden.

De laatste bijdrage vergelijkt de **evolutie van het vogelbestand** in Limburg aan hand van 3 atlassen uit de voorbije decennia. Aan de hand van veel tabellen en grafieken wordt bevestigd wat insiders reeds lang bij het veldwerk vaststelden: zeldzame vogels verminderen steelselmatig en banalere soorten nemen in aantal toe. Al bij al is het jaarboek een schitterende uitgave, waar de gewone natuurliefhebber, maar ook de wetenschapper zijn gading in vindt.

Je kan het jaarboek bestellen door € 10 over te schrijven op rekeningnummer 000-0400447-31 van het Provinciaal Natuurcentrum, Ontvangsten, Domein Bokrijk, 3600 Genk met de vermelding 'LIKONA jaarboek 2004'. Ook de vorige jaarboeken zijn nog steeds verkrijgbaar.

TD



## Vormingsactiviteiten van de Limburgse Natuurgidsen VZW i.s.m. LIKONA

|    | Onderwerp    | Datum 2005 | Uur                                        | Activiteit        | Gids / Begeleider                   | LIKONA i.s.m. | Plaats                                                    | Plaats van Afspraak                                                 |
|----|--------------|------------|--------------------------------------------|-------------------|-------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| 20 | Paddestoelen | 15 09 05   | 19h30 - 22h30                              | Determinatieavond |                                     | Mycolim       | Bokrijk                                                   | 19h30 Groene Huis                                                   |
| 21 | Paddestoelen | 17 09 05   | 09h00 - 12h00<br>-----<br>-- 13h30 - 16h30 | Excursie          | Luc Lenaerts<br>Hugo Vanderlinder   | Mycolim       | Hoefaert Eigenbilzen<br>-----<br>Munsterbos Munsterbilzen | 9h00 Parking Hoefaert<br>-----<br>13h30 Kerk Munsterbilzen          |
| 22 | Paddestoelen | 25 09 05   | 09h00 - 12h00<br>-----<br>-- 13h30 - 16h30 | Excursie          | Ronny Boeykens<br>Hugo Vanderlinder | Mycolim       | Nietelbroeken Diepenbeek<br>-----<br>Zammelen             | 9h00 Carpool Diepenbeek<br>-----<br>13h30 Kerk Zammelen             |
| 23 | Paddestoelen | 29 09 05   | 19h30 - 22h30                              | Determinatieavond |                                     | Mycolim       | Bokrijk                                                   | 19h30 Groene Huis                                                   |
| 24 | Paddestoelen | 02 10 05   | 09h00 - 12h00<br>*****                     | Excursie          | Gut Tilkin                          | Mycolim       | De Teut Zonhoven                                          | 9h00 parking Holstenhoeve<br>Zonhoven                               |
| 25 | Paddestoelen | 08 10 05   | 09h00 - 12h00<br>-----<br>-- 13h30 - 16h30 | Excursie          | Jan Cornelis                        | Mycolim       | domein Hengelhoef<br>-----<br>Kelchterhoef                | 9h00 parking Hengelhoef<br>-----<br>13h30 Hoeve Jan<br>Kelchterhoef |

\*\*\*\*\* Ter plaatse afspraak voor eventuele namiddagexcursie

